

2023-09-17 Lustrum 105 jaar VVAO, in Utrecht

Thema: Transitie

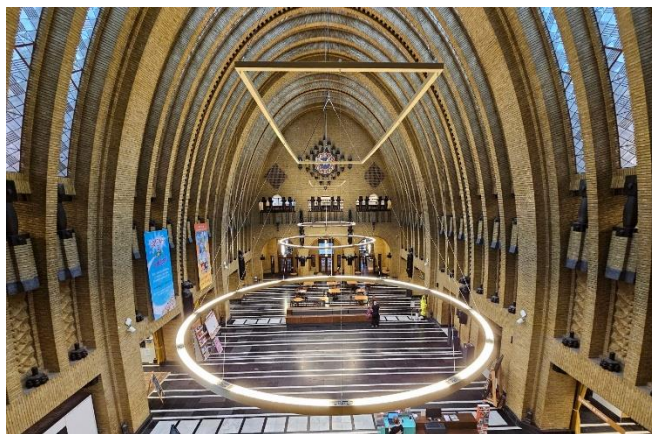
Auteur: Drs. Marianne Lemmen-Seinhorst, afdeling Delft

Er gaat net een rij oudere vrouwen naar binnen in de Bibliotheek op de Neude in Utrecht. De intake voor het Lustrumfeest is op de tweede etage. Onderweg omhoog krijg je al een goede blik op het zeer imposante gebouw dat, toen ik in Utrecht studeerde, postkantoor was.

We worden ontvangen met koffie of thee met iets lekkers. Omdat ik niemand ken ga ik bij een tafeltje zitten waar nog één stoel over is. Er zitten daar dames van de afdelingen Gooi- en Eemland, Rotterdam en 's Hertogenbosch. Het is leuk om met elkaar kennis te maken.

Alle mensen die er nu zijn kunnen deelnemen aan een rondleiding door het gebouw. Als de eerste groep rondgeleid wordt (iets van 8 verschillende rondleiders) gaat de tweede groep een Pubkwis doen. De vragen gaan allemaal over de historie van de VVAO. Onze groep (Gooi- en Eemland, Rotterdam, Den Haag en Delft) heeft het moeilijk... Wel binnen de tijd klaar, maar dat is het dan.

Programma	
10.00 uur	Inschrijving, koffie en lekkers
10.25 uur	Ontvangstwoord
10.30 uur	Rondleiding 1 en Pubquiz
11.30 uur	Rondleiding 2 en Pubquiz
12.00 uur	Lunch
13.10 uur	Welkomstwoord en verrassing!
13.45 uur	Spreker: Laura Bas
14.45 uur	Pauze
15.05 uur	Duo Femke IJlstra en Celia García García
15.40 uur	Spreker: Sandra Roelofs
16.45 uur	Borrel en verrassing!
17.45 uur	Einde lustrumviering

over dit gebouw. [Geschiedenis Bibliotheek Utrecht](#) De klok is gemaakt door de Porcelijne Fles met een bijzondere techniek. [Mooie foto's van binnen het huidige gebouw.](#)

De rondleiding door het voormalige [Hoofdpostkantoor van Utrecht](#) was geweldig. Het is nu een fantastische [bibliotheek](#), die ook op zondag geopend is. Het imposante gewelf is een *kettinggewelf*; het heeft de vorm van een hangende ketting. De ramen in het gewelf zijn prismatisch, zodat er zoveel mogelijk licht binnen valt. De gele tegels binnen zijn allemaal geglazuurd. De beelden en versieringen zijn van de zwarte steensoort arduin. Via de links kun je zelf meer lezen

Na de lunch opende VVAO voorzitter **Sophie Witteveen** het verdere Lustrumprogramma. (Nu waren ook de mensen aanwezig die niet meer voor een rondleiding in aanmerking waren

gekomen.) Zij was trots op een eeuw emancipatie van vrouwen met een Hoger Onderwijs opleiding, maar benadrukte dat dit een nog onvoltooid verleden is: *hoe ver gekomen, maar hoe ver nog te gaan*. Bewustzijn hiervan ontbreekt, net als een gevoel van urgentie. De twee vrouwelijke sprekers van vanmiddag kunnen ons als rolmodel dienen. Net als Aletta Jacobs, Marga Klompé en anderen. Zij verwijst naar: het Women Economic Forum, het VVAO Emancipatie dashboard, de film "It's raining women". Het VVAO "Old Girls Network" moet de volgende generatie op de schouders nemen, het mogelijk maken dat die weer verder kijkt, daarmee ervaringen uitwisselen en zo empowerment bevorderen.

Hierna geeft Sophie een overzicht van de wijze waarop dit allemaal, door de jaren heen, gedeeld is met de buitenwereld / pers. De vrouw laat beschaafd haar deskundigheid blijken. De huidige generatie ontdekt opnieuw, wat de oudere generatie vergeten is.

Het Lustrum cadeau. Epie Postma en twee Paulines (Sorry ik heb de achternamen niet meegekregen) hebben Een podcast gebeuren opgezet. Met ingang van 18 september gaat de podcast de lucht in.

De PODCAST serie "LADIES PEP TALK" is gestart. Acht inspirerende Podcasts gemaakt door en met VVAO leden. Beluister [elke 14 dagen een nieuwe PODCAST](#) op deze website.

Door deze barcodes te scannen met je mobiel kom je direct in de podcast terecht.

Dan komt de eerste spreker: **Laura Bas**. Laura spreekt vlot en is beweeglijk. Dus dit verslag is schematisch. Al sinds haar vroege jeugd is ze een gedreven voorstander van gendergelijkheid. Ze begint met een opgewekte mededeling. *Transitie betekent structurele verandering: Deze eeuw zal het vrouwelijk leiderschap doorbreken*. Weerstand komt zeker - oude witte man. Jongeren moeten serieus worden genomen. Ook is ze voorstander van vrouwen-quota. Ervaring in Frankrijk leert dat het al in 2 jaar werkt. Microrevoluties; wat kan je als individu doen. Wat is er nodig voor gendergelijkheid: 1. Wetgeving. 2. Feministische mannen. Het is belangrijk de mannen erbij te betrekken. Rolmodellen en geen polarisatie. De tegenstelling Gen-Z tegenover Boomers

moeten we omkeren. Leeftijd zegt niet altijd iets over ervaring. Vergrijzing is niet hetzelfde als verouderen. Door vernieuwingen door te voeren krijgt een hele organisatie energie. Er moet een brug komen tussen jongeren met ideeën en ouderen met ervaring. Hoe kunnen we jongeren aantrekken: door hen te betrekken bij beslissingen. Geef ze verantwoordelijkheid. Laat ze fouten maken. Ga in gesprek en maak verschillende meningen bespreekbaar. Leer omgaan met teleurstellingen.

Wat kan je doorgeven: Ga te rade bij je 20-jarige zelf en vraag je af wat je zelf anders zou doen. Fouten zijn mogelijk. Bijsturen kan elke dag opnieuw. Laat jongeren hun gang gaan en geef hulp als ze er om vragen. App je dochter om Laura te volgen op Tiktok etc.

Na het muzikale intermezzo – piano en altsax – komt de tweede spreker: Sandra Roelofs

Sandra Roelofs vertelt over haar verleden, over Georgië als land met mooie diverse landschappen met bergen en kusten en ze spoort ons aan daarheen te gaan. Het land is een *transit land* met als burens Turkije, Armenië, Azerbeidzjan, Tsjetsjenië en Rusland en derhalve met handel en pijplijnen, maar ook een agrarisch land. Er wonen 3,5 miljoen mensen. Veel jongeren zijn vertrokken vanwege uitzichtloosheid van hun bestaan. Sinds de oorlog in Oekraïne zijn er veel Russen naar Georgië uitgeweken. Er zijn in Georgië een half miljoen Russen op een bevolking van 3,5 miljoen Georgiërs

Zij haalt een definitie van Willian Briggs aan: Wat is transitie? “The way to success is the management of the transition period”. Een negatieve fase is soms de druppel die de emmer doet overlopen. Ze is erg voorzichtig met voorspellen van de toekomst. Ze vraagt zich ook af welke kansen de instroom van Russen kan bieden. Waarom zijn ze hier? Ze hebben een soort status tussen “toerist en vluchteling” (Arnon Grünberg). De economie groeit, maar niet iedereen is er gelukkig mee. Zij laat een foto zien van twee keer dezelfde weg: In 2008 kwamen de Russische tanks, in 2022 waren het Russen die vluchtten.

Met dankbaarheid kijkt ze terug op de afgelopen periode. Er is veel bereikt. Persoonlijk heeft ze meerdere transities doorgemaakt. Ook door te studeren of een boek te schrijven kun je een periode afsluiten.

Ik ben niet gebleven voor de borrel. Jammer, maar helaas...

Marianne Lemmen – Seinhorst

VVAO - Delft

Hierna wat bijlagen met achtergrond informatie.

Bijlagen Verslag: Achtergrond Informatie

Hoe ziet het programma op 17 september eruit?

Wij hebben fantastische sprekers weten te strikken: **Sandra Roelofs**, voormalig first lady van Georgië en **Laura Bas**, meervoudig prijswinnende changemaker en public speaker die ijvert voor gendergelijkheid.

Verderop in deze nieuwsbrief lezen jullie meer over deze vrouwen. De Lustrumcommissie heeft gesprekken met hen gehad en zij gaan vanuit hun eigen ervaring vertellen over 'transitie'. Transitie is dit jaar het thema van de VVAO en is ook het thema van het Lustrum.

Ook de locatie waarin we ons op 17 september bevinden heeft een transitie ondergaan: van postkantoor naar bibliotheek. In de rondleiding die 's morgens wordt gehouden, wordt meer verteld over dit bijzondere gebouw.

Sandra Roelofs, van vertaalster tot first lady

Sandra Roelofs is geboren en getogen in Terneuzen, een stad in Zeeuws-Vlaanderen grenzend aan buurland België. Dit heeft ook mede het karakter van Sandra bepaald. Zij ging in Vlaanderen naar school en had een grote liefde voor talen. Op een stage in Straatsburg ontmoette zij haar echtgenoot Mischa Saakasjvili.

Opgeleid als vertaalster/tolk Frans en Duits in Brussel, is Sandra Roelofs dankzij haar belangstelling voor humanitair werk en Oost-Europa in Georgië beland. Daar steunde ze, na een baan bij het Rode Kruis en de Nederlandse Ambassade, haar man als opkomend politicus. Toen die het in 2004, via de Rozenrevolutie, tot president van Georgië schopte, was zij tien jaar lang first lady. Ze zette zich voornamelijk in voor volksgezondheid, cultuur en kindervelzijn, terwijl haar man het land dichterbij Europa bracht, corruptie bestreed en succesvolle hervormingen doorvoerde. Sandra volgde tijdens haar first ladytijd een opleiding tot verpleegster en studeerde in 2015 af aan de Universiteit van Londen met een Master in Global Health Policy. Ze begon in 2020 aan een nieuwe studie en is over ruim een jaar afgestudeerd psychologe.

Sandra spreekt naast Nederlands ook Frans, Duits, Engels, Russisch, Georgisch en Turks. Als first lady had ze een radiozender voor klassieke muziek, zelf zingt ze en speelt ze piano, dwarsfluit en cello. Sandra richtte in 1999 Stichting SOCO op, die momenteel een kinderdagverblijf runt en in het verleden projecten had voor ontheemden, economisch zwakke gezinnen, kinderen met zeldzame ziekten en studenten. In 2005 kwam haar autobiografische boek 'De first lady van Georgië'. Het verhaal van een idealiste' uit (dat in 8 talen vertaald werd), in 2014 de film 'Stand by your President'.

Samenvatting boek "*De first lady van Georgië*"

Laura Bas

Op haar 25e kaartte Laura het belang van jongerenparticipatie en gendergelijkheid aan met haar zelfgeschreven speech bij de Verenigde Naties.

Daarnaast consulteerde ze voor het Ministerie van Buitenlandse Zaken vanuit haar rol als Jongerenambassadeur voor Seksuele Rechten en Gendergelijkheid wereldwijd honderden jongeren. Deze inzichten en aanbevelingen nam ze mee als lid van de Nederlandse Delegatie bij de Verenigde Naties, waar ze namens Nederland mee onderhandelde en speechte voor wereldleiders.

Laura ijvert voor jongerenparticipatie en gendergelijkheid.

Laura Bas**Laura Bas nieuwe spreker tijdens Lustrum**

Door privéomstandigheden kan Elske Doets helaas ons lustrum niet verrijken met haar aanwezigheid. Wij hebben op haar voorspraak een gesprek gehad met Laura Bas en zijn erg enthousiast over haar.

Op haar 25e kaartte Laura het belang van jongerenparticipatie en gendergelijkheid aan met haar zelfgeschreven speech bij de Verenigde Naties. Daarnaast consulteerde ze voor het Ministerie van Buitenlandse Zaken vanuit haar rol als Jongerenambassadeur voor Seksuele Rechten en Gendergelijkheid wereldwijd honderden jongeren. Deze inzichten en aanbevelingen nam ze mee als lid van de Nederlandse Delegatie bij de Verenigde Naties, waar ze namens Nederland mee onderhandelde en speechte voor wereldleiders.

De Verenigde Naties is niet het enige internationale podium wat Laura betrad. Ze sprak onder andere bij TEDxAmsterdamWomen, Microsoft, Unicef, Amref Flying Doctors, She Decides en was jurylid voor de uitreiking van de Mensenrechtentulp. Naast haar werk als Jongerenambassadeur startte ze in 2021 haar eigen project genaamd 'Meer Gendergelijkheid op de Arbeidsmarkt'. Hiervoor werkte ze samen met Europarlementariërs Vera Tax en Agnes Jongerius, met wie ze workshops gaf aan vrouwen over het dichten van de loonkloof. Haar maatschappelijke inzet werd bekroond met twee prijzen: De Nouri Talent Award en de Changemaker van Amsterdam Award. Laura wist daarnaast ook op andere plekken in de prijzen te vallen: in 2021 behaalde ze derde plek bij Miss World Nederland en in 2023 was ze één van de genomineerden van de 'Woman of the Year Award' van de Nederlands Britse Kamer van Koophandel.

Naast haar rol als Jongerenambassadeur en het behalen van haar Master in Culture, Organization & Management aan de Vrije Universiteit van Amsterdam besloot Laura haar kennis omtrent jongeren en gelijke kansen op de arbeidsmarkt verder uit te breiden. Zo deed ze samen met generatie-expert dr. Aart Bontekoning onderzoek naar Millennials, Gen Z & Werk en adviseerde ze verschillende organisaties over jongerenparticipatie. Daarnaast was ze ook een van de vier gezichten van het jongerenkanaal 'What's Next' van AT5 en NH Nieuws.

Als aanvulling op haar werk als spreker en consultant is Laura op dit moment ook panellist bij BNR Nieuwsradio en zelfstandig podcast host.

Interessante links:

[Ted Talk:](#)

[Speech bij de Verenigde Naties](#)

[Podcast](#)

Muziekduo IJlstra en Kelder

Celia Garcia Garcia, een pianiste van Spaanse oorsprong en bijpassende passie en Femke IJlstra, een zeer blonde saxophonist uit het flegmatische noorden van de Nederlanden treden voor ons op in Bibliotheek Neude.

Zij spelen met verve klassieke muziek en jazz. Verstilde nummers en tonen waarbij je voeten van de vloer zouden willen gaan.

Helaas is Celia op 17 september verhinderd.

Henry Kelder vervangt haar als pianist.

[Meer lezen over muziekduo](#)

INTERVIEW

In 2003 stond de Zeeuwse **Sandra Roelofs** aan de wieg van de revolutie in Georgië. Nu is ze student psychologie en zit haar man, oud-president Micheil Saakasjvili, zes jaar celstraf uit. Een gesprek in Tbilisi.

‘Ik houd rekening met wraak’

Linda Otter

in Tbilisi

Het is 6.30 uur, zondagochtend. Op de Brug van de Vrede, in het hart van Tbilisi, zit Sandra Roelofs (54) met een cello tussen haar knieën op een kruk. Gekleed in een roze blouse en spijkerbroek, met haar haren in vlechten, speelt ze het volkslied van Georgië. Het met een drone gefilmd optreden is bestemd voor haar honderdduizenden volgers op sociale media. ‘Bedoeld als steun aan Oekraïne,’ legt Roelofs uit.

Voorbijgangers herkennen haar meteen. Zoals de man die op een step voorbij zoeft, even inhoudt en omdraait om haar gedag te zeggen. ‘Onze Hollandse Sandra!’ roept hij glunderend. ‘De beste *first lady* die we in Georgië ooit hebben gehad.’

Tien jaar was Sandra Roelofs *first lady* van Georgië. Samen met haar man Micheil Saakasjvili was ze een van de krachten achter de Rozenrevolutie van 2003. Het ging om de eerste moderne revolutie in de regio, wat leidde tot wereldwijde aandacht. ‘Ik leefde toen tien jaar in een malle molen, een constante stroomversnelling,’ zegt Roelofs. ‘Misja wilde Georgië uit de Russische invloedssfeer halen en vocht tegen corruptie. Hij was nooit thuis, wilde altijd in de schijnwerper staan. Eerst de politiek, dan pas zijn gezin.’

Roelofs had haar eigen programma.

‘Bij zijn terugkeer naar Georgië heeft Micheil de risico’s enorm onderschat’

Als ambassadrice van de WHO (de Wereldgezondheidsorganisatie) reisde ze overal naartoe om te praten over aids en gezondheidszorg. ‘Het Westen zag me als symbool van het nieuwe Georgië.’

Het is een wereld die ver achter haar ligt. Roelofs geeft tegenwoordig les in gezondheidskunde op de universiteit, doet aan liefdadigheid en is weer gaan studeren. Ze is derdejaars psychologiestudent, vertelt ze. Met zelfspot: ‘Vaak zeggen ze dat mensen psychologie willen studeren omdat ze zelf problemen hebben. In mijn geval klopte dat wel, ja.’

Op een terras met prachtig uitzicht over Tbilisi vertelt ze over haar man, die sinds oktober 2021 een straf van zes jaar uitzit en langdurige hongerstakingen

Sandra Roelofs in Tbilisi. Op straat wordt zij nog altijd herkend

achter de rug heeft. ‘Misja is een menselijk wrak geworden. Hij was een zware man, 120 kilo. Nu weegt hij de helft en loopt hij met een rollator.’

Saakasjvili vluchtte in 2013 het land uit, toen hij onder de nieuwe regering, geleid door multimiljonair Bidzina Ivanisjvili, werd beschuldigd van machtsmisbruik en schending van mensenrechten, gratie verlenen aan agenten die waren veroordeeld voor de moord op een bankier, en het keihard neerslaan van demonstraties. Na een kortstondig verblijf met zijn gezin in Terneuzen, de geboortestad van Roelofs, vertrok hij naar Oekraïne, waar hij hoge politieke posten bekleedde.

‘Bij zijn terugkeer naar Georgië heeft hij de risico’s enorm onderschat. Hij was overtuigd van de steun van de bevolking, en dacht dat het buitenland achter hem zou staan. Maar hij was tien jaar niet in Georgië geweest. Veel jongeren kennen hem niet.’

Roelofs schreef brieven aan de vrouwen van Amerikaanse oud-presidenten, aan de *first lady* van Turkije, aan de Nederlandse regering, de Europese Unie. Alleen Nederland en de EU reageerden met de boodschap dat ‘de zaak Saakasjvili hun volle aandacht heeft, maar dat ze weinig kunnen doen’.

Roelofs steunt Saakasjvili, maar gaat

Sandra Elisabeth Roelofs (1968)
1991- tolk/vertaler Frans en
Duits in Brussel
1994- huwelijk met Micheil
Saakasjvili. Twee zonen: Eduard
en Nikoloz
2004-2013 - First Lady Georgië
2019- kandidaat burgemees-
tersverkiezingen Zugdidi
2020-heden - studie psycholo-

'De banden met Moskou worden steeds openlijker aangehaald'

deed in 2016 mee aan de parlementsverkiezingen en probeerde in 2019 burgemeester te worden van de stad Zugdidi. Beide keren kreeg ze zo'n 45 procent van de stemmen. 'Een enorme prestatie,' zegt ze, gezien alle fraude en intimidatie: hacks van haar telefoon en e-mailverkeer, stembussen die plots verdwenen, gekochte stemmen. 'Zonder fraude had ik zeker gewonnen.'

Roelofs ziet de macht van de Russische president Vladimir Poetin in Georgië almaar groeien. 'Twintig jaar geleden wilden we aansluiting bij de

niet bij hem op bezoek. 'Daarvoor is er in ons privéleven te veel gebeurd,' zegt ze. 'Net een soap.' Ze doelt op de video die na zijn terugkeer online werd gezet, waarin Saakasjvili aankondigde om samen met zijn zwangere nieuwe vriendin, de Oekraïense parlementariër Liza Jasko, 'een nieuw leven' te beginnen. Jasko beviel later van een dochter.

In hetzelfde jaar ontdekte Roelofs dat hij ook een dochter had met een Georgische zangeres. 'Dan zakt de bodem onder je voeten weg. Je denkt dat je iemand heel goed kent, en dat blijkt dan toch niet zo te zijn.' Ondanks alles heeft ze nog geen scheiding aangevraagd. 'De relatie is nu niet gelijk. Hij moet er lichamelijke eerst bovenop komen, dan

kunnen we om de tafel gaan zitten.'

Saakasjvili (55) vindt zichzelf een politiek gevangene en die mening wordt door veel Georgiërs gedeeld, ook door mensen die geen vertrouwen meer in hem hebben. 'Natuurlijk is zijn zaak politiek gemotiveerd,' zegt Roelofs. 'Ik loop al 25 jaar rond in de hoogste kringen van dit land en dan maak je veel mee. Hier zijn rechtbanken niet in staat om zich neutraal op te stellen.'

De huidige regering heeft een rem op de hervormingen gezet, zegt ze. De oppositie is verdeeld en zwak en verkiezingen worden weer gekenmerkt door corruptie en stembusvervalsingen. Roelofs zegt uit eigen ervaring te spreken. Zij

EU. We waren toen de voorhoede, Oekraïne en Moldavië liften met ons mee. Inmiddels proberen wij met hen mee te liften. Officieel streeft de regering naar aansluiting bij de EU – en de bevolking wil dat ook – maar de banden met Moskou worden steeds openlijker aangehaald.'

In 2024 zijn er parlementsverkiezingen. Roelofs heeft weinig hoop op verandering. Voor haar is de politiek geen optie meer. 'Ik volg zelf het nieuws niet. Als er iets belangrijks speelt, hoor ik dat wel van mijn lijfwachten. Ja, beveiligers heb ik nog steeds. Er hoeft maar één rancuneus iemand te zijn die wraak op mijn man en zijn gezin wil nemen. Daar houd ik rekening mee.'

EW